



## Guía Docente

Datos Identificativos					2011/12
Asignatura (*)	Psicoloxía da aprendizaxe en contextos educativos		Código	652G01007	
Titulación	GRAO EN EDUCACIÓN INFANTIL				
Descritores					
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos	
Grao	2º cuatrimestre	Primeiro	Formación básica	6	
Idioma	Galego				
Prerrequisitos					
Departamento	Psicoloxía Evolutiva e da Educación				
Coordinación	Porto Rioboo, Ana María	Correo electrónico	ana.prioboo@udc.es		
Profesorado	Porto Rioboo, Ana María Santorump Paz, María Rosa	Correo electrónico	ana.prioboo@udc.es rosa.santorump@udc.es		
Web					
Descrición xeral	<p>Esta materia xunto coa "Psicoloxía do desenvolvemento de 0 a 6" configuran o Módulo de Formación Básica do Título: Procesos educativos, aprendizaxe e desenvolvemento da personalidade de 0 a 6 anos (Orden ECI/3854/2007, do 27 de decembro).</p> <p>O núcleo de competencias básicas trata da comprensión dos procesos educativos e da aprendizaxe e dos determinantes persoais e relacionais e contextuais da aprendizaxe escolar.</p>				

## Competencias da titulación

Código	Competencias da titulación
A1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período de 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
A5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico.
A6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
B1	Aprender a aprender.
B5	Traballar de forma colaborativa.
B11	Capacidade de busca e manexo de información.
B24	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.

## Resultados da aprendizaxe

Competencias de materia (Resultados de aprendizaxe)	Competencias da titulación		
Coñecer, comprender e valorar o coñecemento científico aportado desde a psicoloxía da educación ao estudo dos procesos de cambio comportamental que se producen nos seres humanos como resultado da súa participación en situacións educativas.	A1		
Coñecer, comprender e reflexionar sobre as principais teorías, concepcións e tipos de aprendizaxe e as súas implicacións educativas e valorar a importancia de facer unha aprendizaxe constructiva, significativa e interactiva.	A1	B1	
Coñecer, comprender, identificar e reflexionar sobre algunhas das variábeis máis relevantes propias das situacións educativas escolares de natureza intrapersonal ou propias do alumnado, tanto do ámbito cognitivo como afectivo e a súa incidencia na aprendizaxe escolar.	A1 A5 A6	B1	
Coñecer, comprender, identificar e reflexionar sobre algunhas das variábeis máis relevantes propias das situacións educativas escolares de natureza relacional ou contextual e a súa incidencia na aprendizaxe escolar.	A1 A5 A6	B1	



Planificar e realizar tarefas de forma crítica e creativa, como froito dun pensamento diverxente.		B1 B5 B24	C6 C7
Manexar ferramentas informáticas e utilizar distintos recursos da rede para a procura de información.		B1 B5 B11	C6
Elaborar informes de forma sistemática e planificada a partir de datos obtidos da aplicación de cuestionarios u observación.	A1	B1 B5	C6 C7
Entender o carácter interactivo do proceso de ensino/aprendizaxe nas situacións educativas, e en consecuencia valorar a asistencia á clase como o contexto en que se materializará o mesmo.	A1	B1	C6 C7
Valorar a participación, o diálogo e o debate, cunha actitude de respecto, tanto cara ás quendas como ás ideas, como formas de implicación activa e compromiso coa aprendizaxe.	A5	B5 B24	C7
Sensibilizarse, comprometerse activamente, responsabilizarse e avaliar o propio proceso de aprendizaxe, desenvolvendo hábitos de traballo, esforzo, responsabilidade e actitudes de curiosidade, rigor científico e interese pola aprendizaxe e o traballo ben feito.	A6	B1	C7
Desenvolver técnicas e actitudes favorábeis á cooperación, coparticipación, compromiso e intercambio con outras compañeiras e compañeiros e desenvolver formas de conversación e pensamento exploratorias que favorezan a comprensión e construción do coñecemento.	A6	B1 B5 B24	C6 C7
Recoñecer e valorar as diferenzas individuais rexeitando a discriminación baseada en diferenzas de sexo, clase social, crenzas, raza e outras características individuais e sociais. Aceptar e valorar a diversidade		B24	

Contidos	
Temas	Subtemas
TEMA 1: O PROCESO DE ENSINO/APRENDIZAXE DESDE A PSICOLOXÍA DA EDUCACIÓN	1. A transformación da educación en desenvolvemento 2. O estudo da aprendizaxe a través da Psicoloxía da Educación 2.1. O obxecto de estudo da P.E. 2.2. Os contidos da P.E. 3. A sistematización dos procesos de ensino/aprendizaxe escolar  Actividades prácticas
TEMA 2: A APRENDIZAXE ESCOLAR NA PSICOLOXÍA DA EDUCACIÓN	1. Introducción 2. Principais enfoques psicolóxicos da aprendizaxe 2.1. Enfoque condutista 2.2. Enfoque cognitivo 3. Categorias/tipos de aprendizaxe escolar 4. Trazos relevantes da aprendizaxe escolar 5. Os procesos de aprendizaxe  Actividades prácticas



<b>TEMA 3: MOTIVACIÓN PARA A APRENDIZAXE</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>1. Introducción</li><li>2. Que é a motivación escolar e de que depende?</li><li>3. O compoñente de valor da motivación: as metas académicas<ul style="list-style-type: none"><li>3.1. Metas de aprendizaxe e metas de execución</li><li>3.2. O sistema educativo e a formación de metas</li></ul></li><li>4. Os compoñentes de expectativa e afectivo-emocional da motivación<ul style="list-style-type: none"><li>4.1. As atribucións causais<ul style="list-style-type: none"><li>4.1.1. As dimensións da causalidade</li><li>4.1.2. Consecuencias cognitivas (expectativas) e afectivas das atribucións de causalidade</li><li>4.1.3. Estilos atribucionais e motivación</li></ul></li><li>4.2. O autoconceito como variábel motivacional<ul style="list-style-type: none"><li>4.2.1. Teoría de autovalía</li></ul></li></ul></li></ul> <p>Actividades prácticas</p>
<b>TEMA 4: COMPETENCIAS SOCIO-EMOCIONAIS</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>1. Introducción</li><li>2. Intelixencia emocional<ul style="list-style-type: none"><li>2.1. A importancia de desenvolver a intelixencia emocional</li><li>2.2. Habilidades emocionais</li></ul></li><li>3. Competencias socio-emocionais</li><li>4. A práctica da educación emocional na educación infantil</li></ul> <p>Actividades prácticas</p>
<b>TEMA 5: FACTORES INTERPERSOAIS E CONTEXTUAIS QUE AFECTAN Á APRENDIZAXE ESCOLAR</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>1. Introducción</li><li>2. A interacción profesorado-alumnado<ul style="list-style-type: none"><li>2.1. Representacións mutuas</li><li>2.2. Efectos das expectativas na educación</li></ul></li><li>3. Interacción entre o alumnado<ul style="list-style-type: none"><li>3.1. Introducción</li><li>3.2. Preferencia e popularidade entre iguais</li><li>3.3. Nivel de participación do alumnado<ul style="list-style-type: none"><li>3.3.1. Aprendizaxe cooperativa</li><li>3.3.2. Tutoría entre iguais</li><li>3.3.3. Colaboración entre iguais</li></ul></li><li>3.4. A construción do coñecemento na interacción entre o alumnado<ul style="list-style-type: none"><li>3.4.1. Mecanismos interpsicolóxicos</li><li>3.4.2. Factores moduladores</li></ul></li></ul></li></ul> <p>Actividades prácticas</p>

## Planificación

Metodoloxías / probas	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
-----------------------	-------------------	---	--------------



Sesión maxistral	17	0	17
Estudo de casos	0	2	2
Traballos tutelados	6	48	54
Aprendizaxe colaborativa	10	28	38
Análise de fontes documentais	1	12	13
Portafolios do alumno	5	17	22
Proba mixta	2	2	4
Atención personalizada	0		0

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas ao alumnado, coa finalidade de presentar os coñecementos de cada tema e facilitar a súa aprendizaxe.
Estudo de casos	Metodoloxía na que terán que elaborar informes-artigos psicoeducativos a partir de datos reais que terán que ser obtidos polo propio alumnado. Todo isto farase a través dun proceso de discusión en pequenos grupos de traballo.
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma do alumnado baixo a tutela da profesora en escenarios diferentes ao da aula.
Aprendizaxe colaborativa	Conxunto de procedementos de ensino-aprendizaxe guiados de forma presencial, que se basean na organización da clase en pequenos grupos nos que o alumnado traballa conxuntamente na resolución de tarefas relativas a cada tema asignadas polo profesorado para optimizar a súa propia aprendizaxe e a dos outros membros do grupo.
Análise de fontes documentais	Técnica metodolóxica que supón a utilización de documentos audiovisuais e/ou bibliográficos (fragmentos de reportaxes documentais ou películas, artigos etc.) relevantes para a temática da materia con actividades especificamente deseñadas para a análise dos mesmos.
Portafolios do alumno	É unha carpeta ou arquivador ordenado por seccións, debidamente identificadas ou etiquetadas, que contén os rexistros ou materiais produto das actividades de aprendizaxe realizadas polo alumnado de forma colaborativa nun período de tempo. O portafolios ou carpeta inclúe todas as actividades e prácticas relativas a cada tema.
Proba mixta	Proba que integra preguntas tipo de probas de recordo libre e de recoñecemento sobre os contidos teórico-prácticos de cada un dos temas.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos Portafolios do alumno Traballos tutelados Aprendizaxe colaborativa Análise de fontes documentais	A atención personalizada realizarase tanto no escenario da aula como en titorías. Consistirá en guiar e tutelar o proceso da aprendizaxe dos grupos de traballo nas distintas actividades de tipo teórico e práctico e na elaboración dos informes pertinentes. Todo isto farase coa finalidade de facilitar que o alumnado comprenda significativamente a información, a integre na súa estrutura de coñecementos e se implique activamente.

Avaliación		
Metodoloxías	Descrición	Cualificación
Estudo de casos	Traballo en grupos para elaborar informes-artigos de casos psicoeducativos, a partir da aplicación de probas.	0
Portafolios do alumno	É unha carpeta ou arquivador de cada grupo de traballo, ordenado por temas, que contén as actividades e prácticas de aprendizaxe realizadas polo alumnado da materia. Este portafolios que integra as metodoloxías de aprendizaxe cooperativo, traballos tutelados, estudo de casos e análise de fontes documentais será o material que se contemple na avaliación.	80



Traballos tutelados	Trátase de estudar algunhas das variábeis ou factores da aprendizaxe escolar e elaborar informes/artigos en base a busca e análise de documentación científica e datos. Estes traballos faranse en grupos non superiores a catro persoas.	0
Aprendizaxe colaborativa	Traballo en grupos de catro persoas que consiste na realización de actividades a facer na aula e fóra dela para cada un dos temas. Estas actividades colaborativas serán basicamente de orientación-execución ou demostración-práctica.	0
Análise de fontes documentais	Busca de fontes documentais para descubrir os contidos propios e específicos da disciplina e o currículo da educación infantil.	0
Proba mixta	Esta proba de carácter individual realizarase ao finalizar cada un dos temas da materia, para verificar o grao de adquisición das competencias do saber e saber facer.	20

## Observacións avaliación

### 1ª CONVOCATORIA.

Dependendo da asistencia continuada ou non as clases, hai dúas modalidades de seguir a materia de ?Psicoloxía da aprendizaxe en contextos educativos? que determinan dous modos diferentes de avaliación:

Modalidade

A: Avaliación Continua e Modalidade B de Avaliación Final.

? Modalidade A:

Avaliación Continua.

Nesta modalidade levarase a cabo unha avaliación de tipo procesual consistente na realización dunha serie de actividades e prácticas de cada tema realizadas en grupo co seguimento periódico das mesmas. Por tanto será obrigatoria a asistencia ás clases (como mínimo o 85% das horas presenciais, é dicir, só se poderá faltar un máximo de 4 módulos no cuadrimestre, en caso contrario deberase optar pola modalidade B), sendo imprescindible ademais a participación activa e continuada por parte do alumnado no grupo de traballo na aula (no caso de non ser así contabilizarase como unha ausencia). Esta avaliación levarase a cabo a partir de:

a) as achegas do grupo de estudantes que serán presentadas nun dossier ou carpeta de traballo que incluíra as actividades e prácticas do grupo. Para superar satisfactoriamente a materia será necesario realizar todas as actividades e prácticas propostas para cada tema&nbsp; e participar no traballo non presencial como mínimo nun 85% das horas traballadas. Isto suporá como máximo un 80% da cualificación (a nota resultante desta carpeta de traballo non terá que ser necesariamente igual para todo o grupo)

b) as probas mixtas individuais sobre os contidos teórico-prácticos da materia. Isto representa como máximo un 20% da cualificación.

? Modalidade B: Avaliación Final.

Para aquel alumnado que non asista ao 85% das horas presenciais, a nota final virá determinada por unha proba final escrita dos contidos teórico-prácticos da materia. A data para esta proba será a fixada polo Centro. .

### OUTRAS CONVOCATORIAS

Nas restantes convocatorias seguirase a Modalidade B anterior, isto é proba escrita dos contidos teórico-prácticos da materia do curso académico correspondente.



Fontes de información

**Bibliografía básica**

- GONZÁLEZ PIENDA, J.A. e outros (Coords.) (2002). Manual de psicología de la educación.. Madrid: Pirámide.
- SAMPASCUAL, G (2001). Psicología de la educación. Madrid: UNED.
- BUENO, J.A. e CASTANEDO, C. (Coords.) (2001). Psicología de la educación aplicada. Madrid: CCS (2ª ed.)
- TRIANES, M.V. (Coord.); ABASCAL, J.[et al.] (1992). Psicología de la Educación para profesores . Málaga:Secretariado de Publicaciones
- SAMPASCUAL, G (2002). Psicología del desarrollo y de la educación. Vol. II: Psicología de la educación.. Madrid: UNED.
- WOOLFOLK, A. (1999). Psicología educativa. México: Prentice Hall (7ª ed.)
- BASSEDAS, E., HUGUET, T. e SOLÉ, I. (2006). Aprender y enseñar en educación infantil. Barcelona:Graó
- COLL, C., PALACIOS, J. e MARCHESI, A. (Comps.) (1990). Desarrollo psicológico y educación, II. Psicología de la educación.. Madrid: Alianza Psicológica.
- COLL, C., PALACIOS, J. e MARCHESI, A. (Comps.) (2001). Desarrollo psicológico y educación. II. Psicología de la educación escolar.. Madrid: Alianza. Psicología y Educación
- PONTECORVO, Cl. (Coord.) (2003). Manual de psicología de la educación . Madrid: Editorial Popular
- BELTRAN, J. e outros/as (1992). Psicología de la educación. Madrid: EUEMA
- BELTRAN, J. e BUENO, J.A. (Eds.) (1995). Psicología de la educación. Barcelona: Marcombo.
- SPRINTHALL, N.A., SPRINTHALL, R.C. e OJA, S.N. (1996). Psicología de la educación. Madrid: McGraw Hill (6ª Ed.)
- SANTROCK, J.W. (2001). Psicología de la educación. México: McGraw Hill.
- SANTROCK, J.W. (2006). Psicología de la educación. México: McGraw Hill (2ª ed.)
- MAYER, R.E. (2004). Psicología de la educación . Madrid : Pearson Educación
- NAVARRO, J.I. e MARTÍN, C. (Coords.) (2010). Psicología de la educación para docentes. Madrid: Pirámide
- TRIANES, M.V. (Coord.) (1996). Psicología de la educación para profesores. Madrid: Pirámide (Biblioteca Eudema)
- GONZÁLEZ PÉREZ, J. e CRIADO, M.J. (2004). Psicología de la educación para una enseñanza práctica. Madrid:CCS
- TRIANES, M.V. e GALLARDO, J.A. (Coords) (1998). Psicología de la educación y del desarrollo. Madrid: Pirámide.
- TRIANES, M.V. e GALLARDO, J.A. (Coords) (2004). Psicología de la educación y del desarrollo en contextos escolares.. Madrid: Pirámide.
- MARTÍN SÁNCHEZ, M.V. (2009). Psicología de la educación y del desarrollo en educación infantil . Málaga: Ediped
- MIRAS MARTÍNEZ, F. (2001). Psicología de la educación y del desarrollo en la edad escolar . . Granada:Grupo Editorial Universitario
- GOOD, T.H.L. e BROPHY, J. (1996). Psicología educativa contemporánea. . Madrid: McGraw Hill (5ª ed.).
- HENSON, K.T. e ELLER, B.F. (2000). Psicología educativa para la enseñanza eficaz. . México: International Thompson Editores.
- MARCHESI, A. (2004). Que será de nosotros, los malos alumnos. Madrid:Alianza Ensayo
- GÓMEZ, A. (2010). Unha viaxe pola infancia. Vigo: Ir Indo

**Bibliografía complementaria**

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario



Observacións

(\*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías